

МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗБІРНИК

III міжнародної науково-практичної конференції

**«ФІЛОЛОГІЧНІ СТУДІЇ, ОСВІТА ТА
МЕДІАКОМУНІКАЦІЇ: ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ,
ПЕРСПЕКТИВИ»**

1-2 грудня 2025 року

МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Факультет іноземних мов, медіа та психології
Кафедра романо-германської філології та
методики викладання іноземних мов**

**ЗБІРНИК
III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
*«ФІЛОЛОГІЧНІ СТУДІЇ, ОСВІТА ТА МЕДІАКОМУНІКАЦІЇ: ТЕНДЕНЦІЇ,
ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ»***

**01-02 грудня 2025 року
м. Одеса**

DOI <https://hdl.handle.net/11300/31735>

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжнародного університету
(протокол № 6 від 28.11.2025).

Філологічні студії, освіта та медіакомунікації: тенденції, виклики, перспективи: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 01-02 грудня 2025 р., МУ. Одеса, МУ, 2025. 284 с.

[ОВ]

- Голова оргкомітету:** *Шкворченко-Осадца Наталія Миколаївна* – завідувач кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов Міжнародного університету, доктор філологічних наук, професор.
- Заступники голови оргкомітету:** *Цокур Ольга Степанівна* – доктор педагогічних наук, професор.
- Відповідальний редактор:** *Світлицька Віолетта Романівна* – заступник декана факультету іноземних мов, медіа та психології, старший викладач кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов Міжнародного університету.
- Редакційна колегія:**

Адамова Ганна Володимирівна – декан факультету іноземних мов, медіа та психології Міжнародного університету, PhD з педагогіки, доцент кафедри германських та східних мов та перекладу;

Таланова Людмила Григорівна – професорка, кандидатка педагогічних наук;

Оренчак Ольга Олексіївна – доцентка, кандидатка філологічних наук,;

Пархітько Олег Володимирович – доцент, кандидат філологічних наук;

Першина Любов Володимирівна – доцент, кандидат педагогічних наук.

До збірника «**Філологічні студії, освіта та медіакомунікації: тенденції, виклики, перспективи**» увійшли тези доповідей та статті за такими секціями: романо-германська філологія, слов'янська філологія, педагогічні науки, журналістика і мас-медіа, література та переклад.

ЗМІСТ

1. СЕКЦІЯ «РОМАНО-ГЕРМАНСЬКА ФІЛОЛОГІЯ»

<p>Басалгін І. М., студент 2 курсу магістратури, Міжнародний університет, Одеса. <i>Науковий керівник: д.філ.н., проф. Шкворченко-Осаджа Н. М.</i></p> <p>ЛІНГВІСТИЧНІ МЕТОДИ АНАЛІЗУ ЕМОЦІЙНОСТІ ТЕКСТУ</p>	14
<p>Безносюк Ю. П., викладач кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна. <i>Грушецька А.Ю.</i>, викладач кафедри іноземних мов професійного спілкування, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>КОНЦЕПТ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ ПУБЛІЧНОМУ ПРОСТОРИ</p>	17
<p>Брусніцена А.В., студентка магістратури другого року навчання, спеціальності «Філологія», Міжнародний університет, м. Одеса, Україна <i>Науковий керівник: Шкворченко-Осаджа Н. М.</i>, доктор філологічних наук, професор, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна</p> <p>РИТОРИЧНІ ЗАСОБИ СУЧАСНОГО ГАЗЕТНОГО ДИСКУРСУ: КОНТРАСТИВНИЙ АНАЛІЗ ПУБЛІЦИСТИКИ «УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ» ТА THE GUARDIAN</p>	25
<p>Воронова А.С., студентка 4 курсу спеціальності «Філологія» факультету іноземних мов, медіа та психології Міжнародний університет, м. Одеса, Україна. <i>Науковий керівник: Шкворченко-Осаджа Н. М.</i>, доктор філологічних наук, професор, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна</p> <p>ПОЛІТКОРЕКТНІСТЬ І МОВА: ЕВФЕМІЗМИ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ТА БРИТАНСЬКОМУ ВАРІАНТАХ АНГЛІЙСЬКОЇ</p>	31

<p>Григорян Н.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>Назаренко О.М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри прикладної лінгвістики, Національний університет «Одеська юридична академія», м. Одеса, Україна.</p> <p>ІРОНІЯ ЯК СТРАТЕГІЯ МІЖСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В АНГЛОМОВНОМУ ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСІ</p>	36
<p>Коваленко А.А., Міжнародний університет, м. Одеса, Україна</p> <p>Науковий керівник: Шкворченко-Осадца Н.М., доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов.</p> <p>ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ЗАСОБИ АКТУАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ WAR</p>	39
<p>Овсянко О. Л., кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри германської філології Сумського державного університету, м. Суми, Україна</p> <p>МАНІПУЛЯТИВНИЙ ВПЛИВ У ПОЛІТИЧНОМУ ТА МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСАХ: ЛІНГВІСТИЧНІ МАРКЕРИ*</p>	41
<p>Олійник Владислава, студентка магістратури другого року навчання, спеціальності «Філологія», Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>Науковий керівник: Шкворченко-Осадца Н.М., доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов.</p> <p>ЖІНОЧНІСТЬ І МАСКУЛІННІСТЬ У МЕДІА: ЛІНГВІСТИЧНИЙ ПОГЛЯД НА РЕКЛАМУ</p>	45
<p>Паваліяєва Ганна, ФІЛМаг21, Одеський національний морський університет (ОНМУ), м. Одеса, Україна</p> <p>КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ</p>	48
<p>Приходченко О.О., кандидат філологічних наук, доцент, Запорізький національний університет, доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування, м. Запоріжжя, Україна</p> <p>МОВНІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ЕМОЦІЙНОГО КОНЦЕПТУ СТРАХ У РОМАНАХ ПРО ВАМПІРІВ</p>	53

<p>Райкоглов Федір, студент магістратури другого року навчання, спеціальності «Філологія», Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>Науковий керівник: Шкворченко-Осадця Н.М., доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов.</p> <p>МОВНІ ІННОВАЦІЇ В МОЛОДІЖНІЙ АНГЛОМОВНІЙ РЕКЛАМІ</p>	56
<p>Куліш В. С., кандидат філологічних наук, доцент, Сумський державний університет, м. Суми, Україна.</p> <p>ВЕРБАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ГЕНДЕРНОГО КОМПОНЕНТА FAMILY У СУЧАСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ ПСИХОЛОГІЧНОМУ МЕДІАНАРАТИВІ</p>	59
<p>Туна Євгеній, студент магістратури другого року навчання, спеціальності «Філологія», Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>Науковий керівник: Шкворченко-Осадця Н.М., доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов.</p> <p>МОВНІ ПАСТКИ ЗМІ: АНАЛІЗ МАНІПУЛЯЦІЙ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ</p>	63
<p>Хламова Віталіна, магістрантка, Одеський національний морський університет, м. Одеса, Україна</p> <p>МЕТОДИКА ІНТЕНСИВНОГО НАВЧАННЯ ТА ВИМОГИ ДО ЇЇ ОРГАНІЗАЦІЇ</p>	66
<p>Жаборюк І.А. кандидат філологічних наук, доцент, кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов, ДЗ: (Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського), м. Одеса, Україна.</p> <p>Таланова Л.Г. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>INTRODUCTORY IT IN MODERN ENGLISH</p>	70
<p>Шарапановська Ю. В., PhD з філології, доцент кафедри іноземних мов професійного спілкування, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>СТРУКТУРА ТА ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНИХ КОНЦЕПТІВ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ</p>	73

<p>Щербакова Валерія, магістранта, Одеський національний морський університет, м. Одеса, Україна. ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ СИМПАТІЇ В МОВЛЕННІ ХОЛДЕНА КОЛФІЛДА</p>	75
<p>Anpilohova Ye.D., Zaporizhzhia National University, Zaporizhzhia, Ukraine CLASSICAL COMMUNICATIVE MODELS <i>IN SCIENTIFIC-TECHNICAL DISCOURSE</i></p>	82
<p>Harbera I.V., PhD (Philology), Associate Professor, Department of General and Applied Linguistics and Slavic Philology, Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, Ukraine PHRASEOLOGICAL UNIT AS AN ELEMENT OF CONFLICT COMMUNICATION</p>	85
<p>Hromovenko V.V., PhD (Philology), Associate Professor, Department of Foreign Languages of Professional Communication, International University, Odesa, Ukraine. LINGUISTIC FEATURES OF THE SPEECH GENRE</p>	99
<p>Shkvorchenko-Osadtsa Nataliia, Doctor of Philological Sciences, Professor, Head of the Chair of Romance-Germanic Philology and Foreign Language Teaching, International University, Odesa, Ukraine ENGLISH MEDIA DISCOURSE THROUGH THE LENS OF GENDER</p>	107
<p>Prihodko G. I., Doctor of Philological Sciences, Professor, Professor at the Chair of English Philology and Linguodidactics, Zaporizhzhia National University, Zaporizhzhia, Ukraine CORRELATION BETWEEN BIOLINGUISTICS AND BIOSEMIOTICS</p>	110

2. СЕКЦІЯ «СЛОВ'ЯНСЬКА ФІЛОЛОГІЯ»

<p>Ареф'єва Н. Г., доктор філологічних наук, доцент, Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна. ФРАЗЕОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКИХ ГОВІРОК ОДЕЩИНИ</p>	113
<p>Дідур Л.С., старший викладач кафедри журналістики та мовної комунікації, здобувач першого року навчання третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю В 11 Філологія, Одеського національного морського університету, м. Одеса, Україна УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ОБ'ЄКТ ГЛОБАЛЬНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ</p>	118

<p>Змінчак Н.М., викладач кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>ЕТИЧНІ Й КОМУНІКАТИВНІ ДИЛЕМИ ЛЮДИНИ В ХУДОЖНЬОМУ ТРАКТУВАННІ ВАЛЕНТИНА ТАРНАВСЬКОГО В РОМАНІ «ПОРОЖНІЙ П'ЄДЕСТАЛ»</p>	123
<p>Зубов М. І., доктор філологічних наук, професор кафедри германських та східних мов та перекладу, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>ІЗ НОТАТОК НА МАРГІНАЛІЯХ «ЕТИМОЛОГІЧНОГО СЛОВНИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»: КВАЧ</p>	126
<p>Луцишина Н.Д., здобувач 2 курсу СО «Магістр» ОНП «Філологія», Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця, Україна.</p> <p>АЛГОРИТМ АНАЛІЗУ МЕДІАТЕКСТІВ ЯК ОБ'ЄКТУ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ</p>	133
<p>Пасєка А.О., здобувач 4 курсу СО «Доктор філософії» ОНП «Філологія», Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця, Україна</p> <p>ОСОБЛИВОСТІ БУДОВИ БАГАТОСЛІВНИХ УРОЛОГІЧНИХ ТЕРМІНІВ</p>	139
<p>Світлицька В.Р., заступник декана факультету іноземних мов, медіа та психології, старший викладач кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>МЕТАМОДЕРНА ІРОНІЧНО-ЩИРА МОДЕЛЬ ЖІНОЧНОСТІ В ПОЕЗІЇ МОЛОДИХ УКРАЇНСЬКИХ АВТОРОК</p>	143
<p>Форманова С. В., доктор філол. наук, проф., Одеський національний морський університет, професор кафедри «Іноземні мови та переклад», м. Одеса, Україна.</p> <p>ВІДОБРАЖЕННЯ ГЕНДЕРНИХ РОЛЕЙ В МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ УКРАЇНЦІВ (на матеріалі українських прислів'їв)</p>	147
<p>Husak Viktoriia, a doctoral student, Institute of Lithuanian Language, Vilnius, Lithuania.</p> <p>THE ROLE OF HODONYMS THE DAY BEFORE AND TODAY (BASED ON UKRAINIAN AND LITHUANIAN STREET NAMES)</p>	159

3. СЕКЦІЯ «ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ»

<p><i>Адамова Г. В., декан факультету іноземних мов, медіа та психології Міжнародного університету, PhD з педагогіки, доцент кафедри германських та східних мов та перекладу, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</i></p> <p>МЕТОД ПРОЄКТНОГО НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ</p>	165
<p><i>Андрейкова І.Б., к.пед.н., доцент кафедри іноземних мов, НУ «Одеська політехніка»</i></p> <p><i>Цокур О.С., д.пед.н., професор кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</i></p> <p>СМАРТ-СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ПРОВІДНИЙ ЧИННИК ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ ПОКОЛІННЯ «I-GEN»</p>	169
<p><i>Белоус А. С., студентка магістратури другого року навчання, спеціальності «Філологія», Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</i></p> <p><i>Науковий керівник: Першина Л.В., к.п.н., доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</i></p> <p>ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ</p>	174
<p><i>Блажко В.О., Міжнародний університет, м. Одеса, Україна</i></p> <p>МЕДІАКОМПЕТЕНТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ЇЇ ФОРМУВАННЯ</p>	181
<p><i>Бойчев І. І., к.пед.н., доцент кафедри музичного та образотворчого мистецтва, Ізмаїльський державний гуманітарний університет, м. Ізмаїл, Україна.</i></p> <p>ВИКОНАВСЬКО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ПІДГОТОВКА ЯК ПРОВІДНИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА</p>	186

<p>Ємельянова Д. В., к.пед.н., доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЙЙНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ-ФІЛОЛОГАМ</p>	190
<p>Горицька О.В., к.пед.н., доцент, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>Рожелюк І.Я., к.пед.н., доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>ОСОБИСТІТЬ ВИКЛАДАЧА ВНЗ ЯК ФАКТОР ВИХОВНОГО ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ</p>	194
<p>Світлична А. В., студентка магістратури другого року навчання, спеціальності «Філологія», Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>Науковий керівник: Цокур О.С., д.пед.н., професор кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ</p>	204
<p>Терзійський А.М., аспірант кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародного університету, м. Одеса, Україна.</p> <p>«ПАРАДОКС ПРОДУКТИВНОСТІ» У НАВЧАННІ ФІЛОЛОГІВ: ОБГРУНТУВАННЯ ПРІОРИТЕТНОСТІ ЕТИКО-РЕФЛЕКСИВНИХ УМІНЬ</p>	208
<p>Ткаченко В.В. здобувачка 3 курсу факультету іноземних мов, медіа та психології, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>Науковий керівник: Цокур О.С., д.пед.н., професор кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна</p> <p>КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ А.С. МАКАРЕНКА ЯК ЕФЕКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ ПЕНІТЕНЦІАРНИХ УСТАНОВ</p>	211

4. СЕКЦІЯ «ЖУРНАЛІСТИКА І МАС-МЕДІА»

<p><i>Зарічнюк А.С., магістр, Донецький національний університет імені Василя Стуса</i> <i>Науковий керівник – Загнітко А.П., доктор філологічних наук, професор.</i> ФОРМУВАННЯ МОВНИМИ РЕСУРСАМИ ГЕНДЕРНИХ ОБРАЗІВ</p>	216
<p><i>Мороз В.В., здобувач 2 курсу СО «Доктор філософії» ОНП «Філологія», Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця, Україна.</i> МЕТОДИКА ПОЛІКОДОВОГО СТУДІЮВАННЯ ДИСКУРСУ СУЧАСНОЇ КОМЕРЦІЙНОЇ ІНТЕРНЕТ-РЕКЛАМИ</p>	219
<p><i>Образцова С. С., ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна</i> <i>Науковий керівник: Боєва Е. В., канд. філол. наук., доцент кафедри української та зарубіжної літератур, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна.</i> ФУНКЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЗМІВ У СУЧАСНОМУ МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ</p>	222
<p><i>Tomasz Wierzchowski, Doctor of Law, PhD in Criminology, University Lecturer, Legal Practitioner, VIZJA University, Warsaw, Poland</i> VICTIMHOOD IN THE INFORMATION SOCIETY: MEDIA NARRATIVES, HUMAN RIGHTS AND DIGITAL VULNERABILITY</p>	227

5. СЕКЦІЯ «ЛІТЕРАТУРА ТА ПЕРЕКЛАД»

<p>Бурлака К.І., здобувачка 3 курсу факультету іноземних мов, медіа та психології, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна. <i>Науковий керівник: Оренчак О.О</i>, кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>АДАПТАЦІЯ ФІЛЬМОНІМІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ</p>	230
<p>Гордіна Д. П., студентка 2-го курсу магістратури факультету іноземних мов, медіа та психології, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна. <i>Науковий керівник: Голубенко Н. Ю.</i>, д. пед. н., професор, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СЛЕНГУ У СУЧАСНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГРАХ</p>	234
<p>Крипаченко К.Д., здобувачка 3 курсу факультету іноземних мов, медіа та психології, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна. <i>Науковий керівник: Оренчак О.О</i>, кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ГРИ СЛІВ У ТВОРІ «АЛІСА У ДИВОКРАЇ» Л. КЕРРОЛЛА</p>	238
<p>Куценко Д.В., здобувачка ступеня в/о «магістр», Донецький національний університет імені Василя Стуса. <i>Загнідко А. П.</i>, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри загального та приклад. мовознавства і слов'янської філології, м. Вінниця, Україна</p> <p>СПЕЦИФІКА АВТОМАТИЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ ЗООНОМІНАТИВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ: ПРОБЛЕМИ РОЗПІЗНАВАННЯ ТА АДАПТАЦІЇ ЗНАЧЕННЯ</p>	243

<p>Оренчак О.О., кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>Кравченко Марія, здобувачка 3 курсу спеціальності ВІІ «Філологія» факультету іноземних мов, медіа та психології, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна</p> <p>КОНЦЕПТ «ENGLISHMAN» В АНГЛІЙСЬКОМУ ДЕТЕКТИВНОМУ РОМАНІ АГАТИ КРІСТІ</p>	247
<p>Оренчак О.О., кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна.</p> <p>Щетина Олександра, магістрантка факультету іноземних мов, медіа та психології, Міжнародний університет, м. Одеса, Україна</p> <p>ХУДОЖНІЙ ПЕРЕКЛАД: ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ</p>	251
<p>Романець В. М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри зарубіжної літератури, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, м. Одеса, Україна.</p> <p>БІБЛІЙНІ ОБРАЗИ В ТВОРАХ В. ГЮГО</p>	260
<p>Anna Voronina, MA student, School of Humanities and Fine Arts, VIZJA University (Poland)</p> <p>Scientific Supervisor: Yan Kapranov, Habilitated Doctor (Linguistics), Professor at the VIZJA University (Poland)</p> <p>TRANSLANGUAGING STRATEGIES IN POLISH SCHOOLS: CURRENT PRACTICES AND INSIGHTS</p>	264

<p>Marta Wawrzynów, PhD (Health Sciences), Assistant Professor at the Faculty of Medicine, University of Alicante (Spain), Lecturer at DSW University (Poland), MA student, School of Humanities and Fine Arts, VIZJA University (Poland)</p> <p>Scientific Supervisor: Yan Kapranov, Habilitated Doctor (Linguistics), Professor at the VIZJA University (Poland)</p> <p>PEDIATRIC JOINT HYPERMOBILITY IN ENGLISH–POLISH CLINICAL COMMUNICATION: CLASSIFICATION, DIAGNOSIS, AND INTERDISCIPLINARY CARE</p>	270
<p>Yan Kapranov, Doctor of Philological Sciences, Professor, Associate Professor of the School of Humanities and Fine Arts at the University of Economics and Human Sciences in Warsaw (Warsaw, Poland), Post-Doctoral Researcher at the University of Oulu (Oulu, Finland), Professor of the Department of Foreign Languages at Dmytro Motorny Tavria State Agrotechnological University (Zaporizhzhya, Ukraine)</p> <p>ENGLISH–UKRAINIAN NEURAL MACHINE TRANSLATION: CURRENT APPROACHES, CHALLENGES, AND INNOVATIONS</p>	279

2. СЕКЦІЯ «СЛОВ'ЯНСЬКА ФІЛОЛОГІЯ»

Ареф'єва Н. Г.

*Доктор філологічних наук, доцент
Одеський національний медичний університет
м.Одеса, Україна*

ФРАЗЕОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКИХ ГОВІРОК ОДЕЩИНИ

Анотація. Статтю присвячено дослідженню маловивченого питання – фразеології українських говірок Одещини – полілінгвального й полікультурного регіону, на теренах якого здавна мешкали представники різних національностей. На підставі наведених даних автор доходить висновку: фразеологія українських говірок Одещини, багата й різноманітна за своїм складом, потребує подальшої фіксації, верифікації, систематизації та фразеографічного опису, а її ґрунтовне вивчення залишається одним із найактуальніших завдань сучасної діалектології.

Ключові слова: діалектне мовлення Одещини, українські говірки, фразеологія, міждіалектний вплив.

Проблеми діалектного мовлення Одещини – полілінгвального й полікультурного регіону, на теренах якого здавна мешкали представники різних національностей, протягом тривалого часу привертають увагу науковців. Зокрема, дослідженню українських говірок Одеської області присвячені праці В. П. Дроздовського [6], Т. П. Заворотної [7], П. Ю. Гриценка [3], А. О. Колесникова [9], М. С. Делюсто [5] та ін. Проте, як ми вже зазначали в деяких попередніх наших публікаціях, незважаючи на багаторічну плідну працю і ґрунтовні результати, що були досягнуті одеськими науковцями як одноосібно, так і в складі авторських колективів (створення «Словника специфічної лексики села Писарівки (Кодимського району Одеської області)» О. С. Мельничука [10], «Словника специфічної лексики говірок Нижнього Подністров'я» Й. О. Дзендзелівського [4], «Словника діалектизмів українських говірок Одеської області» А. А. Москаленка [11], «Словаря русских говоров Одещины» [СРГО], «Словника українських говорів Одещини» [СУГО]), й досі залишається невирішеною низка нагальних проблем з вивчення діалектного мовлення

регіону: відсутні Фразеологічні словники українських, болгарських говірок Одещини; неповною мірою або взагалі необстеженими залишаються окремі населені пункти в сільській місцевості [1, с. 14]. У 2020-му році вийшов друком «Фразеологічний словник російських говірок Одещини», словник диференційного типу [ФСРГО], у 2022-му – «Словник говірки села Осички Подільського району Одеської області» Г. Г. Березовської [2]. Разом із тим, питання побутування фразеологічних одиниць в українських говірках регіону висвітлено в окремих публікаціях, див., напр.: [1; 5].

Проте, навіть неспеціальні, зведені Словники українських говірок Одещини фіксують низку фразеологічних одиниць, їхнє тлумачення, географічну характеристику (назву населеного пункту, де був записаний той чи той фразеологізм) та ілюстрації вживання в мовленні інформантів. Зокрема «Словник українських говірок Одещини» вміщує близько 40 фразеологізмів [СУГО].

Загалом склад фраземіки українських говірок Одещини становлять:

1) власне фразеологізми, або ідіоми: валіком дело ‘як-небудь, не звертаючи уваги на проблеми’: Ходе субі валіком д’ело (с. Кочкувате, Татарбунарський р-н) [СУГО, с. 35]; давати боби частіше дит. ‘побити’: Не плач / бо дам с’ічас боби / б’іл’ше не схоч’іш плакат’ (м. Татарбунари) [СУГО, с. 18]; і на казан немає ‘невелика кількість виловленої риби’ (м. Вилкове, Кілійський р-н) [СУГО, с. 90];

2) номенклатурно-термінологічні найменування: волове око – 1) ‘сорт столового винограду’: Волове око тіл’ки йісти харашо / а вино з його паршиве. Волове око // зирно здорове / сиве (с. Лиман, Татарбунарський р-н); 2) ‘маленький дикий птах з жовтим забарвленням, пташка-кропивник’: Серед лист’а не можна скоро побачити мален’ку пташку волове око (с. Лісничівка, Балтський р-н) [СУГО, с. 43]; гадюча петрушка, -ої –и – бот. ‘висока, розложиста рослина, в якій часто водяться гадюки та вужі, бугиля’: Микола зал’із в гад’учу петрушку і бойавс’а поворохнутис’ там (с. Жовтень, Ширяївський р-н; с. Плахтіївка, Саратський р-н) [СУГО, с. 150].

3) складені найменування: дикована хата ‘хата, покрита соломою, околотом або очеретом’: Дикована хата це з околоту / житн’ій окол’іт або пшенична солома (с. Долинське, Ананьївський р-н; с. Олексіївка,

Кодимський р-н) [СУГО, с. 69]; тягловий невід (градовий невід) ‘невід, яким тягнуть тоню до берега’ (м. Вилкове, Кілійський р-н) [СУГО, с. 134];

4) дієслівні сталі сполуки необразної семантики: ходити на невід ‘рибалити неводом будь-якої пори року’ (м. Вилкове, Кілійський р-н) [СУГО, с. 134]; садить хліб ‘класти хліб у піч для випічки’: Хл’іб сад’ат’ у п’іч диривл’ануїу лопатуїу з довгим диржаком (с. Нова Царичанка, Б-Дністровський р-н) [СУГО, с. 175];

5) тавтологічні словосполуки: сам на сам ‘один, без нікого; сам із собою’: І гаварю сам на сам (с. Оленокорицьке, Красноокнянський р-н, 2023) [КА];

б) комунікативні фраземи: І в нас, і в вас все буде гарзд! ‘тост-побажання’ (с. Оленокорицьке, Красноокнянський р-н, 2024) [КА]; Будь здоровим, як вода, багатим, як земля, щасливим, як дитя! ‘добре побажання кому-небудь’: Як казала мая мама, «будь здаровим, як вода, багатим як зимля, щасливим, як дітя!» (с. Новоградківка, Одеський (до 2020-го р. – Овідіопольський) р-н, 2024)) [КА];

7) прислів’я та приказки: дощ іде, сліпè лізе ‘про ситуацію, коли робиться щось невчасно, не тоді, коли слід’ (с. Оленокорицьке, Красноокнянський р-н, 2022) [КА]; – Так, – сказав бідняк, заплакав і пішов в колхòз робити – жарт. ‘про необхідність щось робити попри небажання, несприятливі умови тощо’ (с. Оленокорицьке, Красноокнянський р-н, 2024) [КА].

Окремі фразеологізми кодифіковані словниками загальнонародної фразеології (сам на сам та деякі інші); значна частина фраземіки є унікальною, такою, що зафіксована лише в цьому регіоні, тобто визначає його мовну та культурну специфіку.

Зауважимо, водночас, що цілу низку фразеологічних одиниць можна визначити як міждіалектну, що побутує в українських та російських говірках Одещини і зафіксована як у «Словнику українських говірок Одещини» [СУГО], так і в «Словаре русских говоров Одещины» [СРГО], або у «Фразеологічному словнику російських говірок Одещини» [ФСРГО]. Пор., наприклад, представлення деяких фразем у СУГО та ФСРГО відповідно: вирхова хата ‘хата, вкрита черепицею’ (с. Велика Мар’янівка, Б-Дністровський р-н) [СУГО, с. 39] та верхòвая хата – 1) ‘большой крестьянский дом’: Хата вирха-ва̑я – абыкнаве́нный большòй

дом (Возн.); 2) ‘основной дом, в котором живёт семья (помимо такого дома во дворах обычно располагаются летние кухни, летние спальни, в которых живут и готовят пищу летом)’: Лётам мы с мамулей в вирхавой хати ни жыли. На вòкнах кисейки висять у вирхавой хати (Усп.); 3) ‘гостиная, лучшая комната в доме; комната для торжественных событий, а также похорон’: У вирхавой хати гуляли. Маладых апасля свадьбы в вирхавою хату пасилили (Анат.). Син.: Большая хата. Великая хата. Верхняя хата. Головная комната. Нижняя комната. Нижняя хата. Новая хата. Отхожая хата. Передняя хата. Уборная хата. Чистая хата во 2-ом знач. Ср.: Холодная (холодна) хата [СРГО, т. 1, с. 75] [ФСРГО, с. 48–49]; родюча зимля ‘чорнозем’: Багато у нашому калхоз’і род’учойі зимл’і (с. Нова Царичанка, Б-Дністровський р-н) [СУГО, с. 171] та родючая земля ‘плодородная земля; чернозём’: Радючая зимля усё рòдить (Дем., 1984). У нас тут кругòм радючая зимля (Анат., 1984). У нас сільна радючая зимля (Алекс.) [КСРГО]. Син.: Жирная земля. Ср.: Родимая земля. // Ср.: см. Жирная земля [ФСРГО, с. 182] і т. ін.¹

Отже, фразеологія українських говірок Одещини – унікальний малодосліджений мовний шар, що потребує подальшої фіксації, верифікації, систематизації та фразеографічного опису, а її ґрунтовне вивчення залишається одним із найактуальніших завдань сучасної діалектології.

Різноаспектні сучасні дослідження строкатої етнічної, культурної і мовної ситуації в регіоні свідчать про незгасний інтерес до невичерпної скарбниці живого народного мовлення, духовних та матеріальних надбань говірконосіїв, а також міжмовних, міждіалектних і міжкультурних контактів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Арефьева Н. Г. Деякі спостереження над мовними особливостями носія української говірки одного неіснуючого села Одеської області. Мова

¹ Фразеологізми з географічною характеристикою «Оленокорицьке, Красноокнянський р-н» були записані від корінної мешканки цього села, яка багато років проживає в Одесі. За свідченням інформантки, село було ліквідовано в 1965 році згідно з рішенням про укрупнення [1, с. 14].

: науково-теоретичний часопис з мовознавства. Одеса : «Астропринт», 2024. №41. С. 13–21.

2. Березовська Г. Г. Словник говірки села Осички Подільського району Одеської області. Умань : ВПЦ «Візаві», 2022. 275 с.

3. Гриценко П. Ю. Межиріччя Дністра і Дунаю у світлі лінгвістичної географії (стан і пріоритети). Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. 2006. Вип. 21. С. 3–16.

4. Дзєндзелівський Й. О. Словник специфічної лексики говірок Нижнього Подністров'я. Лексикографічний бюлетень. Вип. VI. К. : Вид-во АН УРСР, 1958. С. 36–54.

5. Делюсто М. С. Фразеологізми в українських південноукраїнських говірках: стан і перспективи дослідження. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. На честь д-ра філол. наук, проф. В. М. Мокієнка, Почесного Голови Комісії зі слов'янської фразеології при Міжнародному комітеті славістів (до 80-річчя від дня народження). Ужгород, 2020. Вип. 2 (44). С. 128–135.

6. Дроздовський В. П. Українські говірки Бесарабського Примор'я (на матеріалі обстеження Саратського, Татарбунарського та Білгород-Дністровського районів Одеської області) : дис. ... к. філол. н. : 661 / Київський держ. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. Київ, 1962. 473 с.

7. Заворотна Т. П. Лексика українських наддунайських говірок : дис. ... к. філол. н. : 661 / Ужгородський держ. ун-т. Ужгород, 1967. 333 с.

8. КА – Картотека Н. Г. Ареф'євої. Комп'ютерний варіант, 2018–2024.

9. Колесников А. О. Морфологія українських говірок межиріччя Дністра і Дунаю : дис. ... д. філол. н. : 10.02.01 / Інститут укр. мови НАНУ. Київ, 2015. 493 с.

10. Мельничук О. С. Словник специфічної лексики села Писарівки (Кодимського району Одеської області). Лексикографічний бюлетень. К., 1952. Вип. 2. С. 262–279.

11. Москаленко А. А. Словник діалектизмів українських говірок Одеської області. До IV Міжнародного з'їзду славістів. Одеса : Одеський державний педагогічний інститут імені К. Д. Ушинського, 1958. 78 с.

12. СРГО – Словарь русских говоров Одесщины / ред. коллегия: проф. Ю. А. Карпенко (отв. ред.), проф. Уэмура (отв. ред.), проф. Д. С.

Ищенко, доц. Л. Ф. Баранник : в 2 т. Одесса : АстроПринт. Т. I : А–О. 2000. 369 с.; Т. II : П–Я. 2001. 293 с.

13. СУГО – Словник українських говорів Одещини / голов. ред. О. І. Бондар. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2011. 222 с.

14. ФСРГО – Арефьева Н. Г. Фразеологічний словник російських говірок Одещини. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2020. 236 с.

***Summary.** The article is devoted to the study of a little-studied issue – phraseology of Ukrainian dialects of Odessa region – a multilingual and multicultural region, in which territory representatives of different nationalities have been living for a long time. Based on the above data, the author concludes: phraseology of the Ukrainian dialects of Odessa region, rich and diverse in its composition, requires further fixation, verification, systematization and phraseographic description, and its thorough study remains one of the most urgent tasks of modern dialectology.*

***Key words:** dialect speech of Odessa region, Ukrainian dialects, phraseology, interdialectal influence.*

Дідур Л.С.

*Старший викладач кафедри журналістики та мовної комунікації,
здобувач першого року навчання третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти за спеціальністю В11 Філологія
Одеського національного морського університету
м. Одеса, Україна*

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ОБ'ЄКТ ГЛОБАЛЬНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Українська мова як частина східнослов'янської підгрупи слов'янської мовної гілки, яка в свою чергу входить до індоєвропейської мовної сім'ї, привертає увагу зарубіжних лінгвістів завдяки своїй складній та багатій історії формування, розгалуженій діалектній та потужній словотвірній системами, динаміці мовних контактів, унікальними фонетичними, морфологічними та граматичними особливостями, широкою системою зменшувально-пестливих форм та лексико-семантичною своєрідністю. Українська постає не лише як об'єкт

